

Prima ZOOM – příroda v červnu 2021

Výběrové tipy ve vysílání Prima ZOOM – příroda ještě více zblízka!

Tematické premiérové bloky: „Zvířata“ vždy v úterý 22.00-24.00; „Příroda“ vždy ve středu od 20.00 do 22.00; ve čtvrtek od 22.00 do 24.00; v pátek od 20.00 do 22.00 a „Extra“ vždy v sobotu od 20.00 do 22.00 hod.

2. 6. 21.00 – Chorvatské mokřady

Každý rok uprostřed Chorvatska začíná ten samý příběh: nastane jarní obleva a proti městům Záhřeb a Bělehrad se valí obří záplavové vlny. Hladina řeky Sáva stoupne asi o deset metrů. Voda v množství, které by naplnilo více než deset miliard van, zaplaví oblast velikosti Bodamského jezera, často na několik nekonečných měsíců. Chorvatské i srbské hlavní město přesto zůstává ušetřeno a tragické katastrofě se bezpečně vyhne. Čemu za to vděčí? Jedním z hlavních důvodů je to, že řeka Sáva může téct bez omezení. Díky každoročním záplavám vzniká nejen přirozená protipovodňová nádrž: na říčních březích Sávy se rozkládá přírodní ráj, jenž nemá ve střední Evropě obdoby. V zaplavených lesích na území jedné z mála posledních kontinentálních lužních krajín žije mnoho rozmanitých druhů zvířat a rostlin. Na svou kořist tady trpělivě čekají velké dravé ryby, jako je například sumec. A ve větvích stromů odpočívá více než 240 druhů ptáků, včetně dudkovitých, žije zde potápka roháč, volavka stříbřitá, bekasina otavní nebo tenkozobec opačný. Některé místní druhy zvířat, která jsou tady doma takřka odnepaměti, jako turopolské prase nebo kůň Posavina, stráví v místních nivách takřka celý rok. Užívají si na lužních loukách, rozrývají kaluže a jsou jako živé sekačky na trávu – brání tomu, aby na místě vyrostly husté dubové lesy. Díky tomuto tradičnímu způsobu pasení a hospodaření se jen na území Národního parku Lonjsko Polje dobře daří více než 700 párům čápů bílých. Díky tomuto přírodovědnému filmu a pohledu do chorvatských mokřadů můžeme nahlédnout do minulosti evropského kontinentu, a zároveň sledovat v praxi, jak by bylo možné spolehlivě zajistit ochranu velkoměst ohrožených povodněmi.

3. 6. 22.00 – Setkání s grizzlym (Čelit hladu)

Medvěd grizzly je vysoký až 2,5 metru a může vážit 550 kilogramů. Má ostré drápy a k tomu silnou čelist dravce. Všichni jsme se doslechli o děsivých útociích agresivních medvědů na člověka, ale jaký je grizzly ve skutečnosti? Vyhlášený biolog a odborník na medvědy Chris Morgan zkoumá tato zvířata už několik let a s nadšením odhaluje jejich pravou tvář. V tomto senzačním dvoudílném filmu vyrazil po stopě medvědů na aljašském pobřeží Katmai, kde se k nim může dostat blíže než kdekoli jinde, a díky tomu poodhalit jejich společenský život, metody přežití, ale i překvapivě citlivou, tolerantní, dokonce něžnou stránku. Chris má zábavné i zajímavé poznámky, zasvěceně komentuje chování medvědů a vysvětluje zvláštnosti jedinečného prostředí oblasti Katmai i to, jaký má dopad na místní populaci grizzlyho. Jeho vášeň pro medvědy nezná hranic. Každá epizoda se zaměřuje na jiné stránky života medvědů. Dohromady jsou podrobným, napínavým a vizuálně ohromujícím portrétem zvláštního života grizzlyho z Katmai.

5. 6. 20.00 – Útočiště: Jak přežít v Alpách (1. část)

Zvířata, která žijí v Alpách, musí každý den tvářit v tvář drsnému a nebezpečnému prostředí dokazovat, že mají zvláštní schopnosti. Ať už jde o velkého nebojácného medvěda, hrozivě vyhlížejícího orlosupa skalního, osamělé vlčice nebo malého skokana hnědého zahrabaného ve sněhu, každé z těchto zvířat se ve snaze přežít naučilo vlastní zajímavou techniku. Odhalíme je v přírodovědném dokumentárním filmu Útočiště: Jak přežít v Alpách.

5. 6. 21.00 a 21.30 – Přírodní kuriozity Davida Attenborougha III (Vrcholoví sportovci; Chytré hlavy)

David Attenborough se ohlíží za nejkurióznějšími zvířaty, která potkal během své neuvěřitelné přírodovědecké a dokumentaristické kariéry. V každé epizodě třetí řady oblíbeného seriálu Přírodní kuriozity uvidíte dvě hříčky přírody spřízněné stejným výstřelkem evoluce. Naši planetu obývají zvláštní zvířata s bohatou historií vývoje. Některá jsou dlouhodobě opředena mýty nebo prokleta našim vlastním nepochopením. Jiná teprve nedávno odhalila svá tajemství. Attenboroughův tým se opírá o nejnovější vědecké poznatky a ve fascinujícím seriálu vysvětluje, co vedlo ke vzniku těchto přírodních kuriozit.

9. 6. 20.00 – Louka: Ztracený ráj

Připojte se k nám na velkolepé dobrodružné celovečerní výpravě, která vede jenom kousek od domu za roh. To, co na první pohled vypadá jako plevelem porostlá louka ponechaná svému osudu, se tváří v tvář objektivu zvědavé kamery stává pozoruhodným vesmírem plným života. Na louce žijí tvorové, kteří patří k nejkrásnějším a nejpodivuhodnějším, jaké si dokážete představit. Odehrává se tady nekonečný koloběh života a rozkladu. Probíhají zde pozoruhodné rituály páření a tajuplné společenské interakce. Připojíme se k mladým kolouchům a necháme se provést všemi čtyřmi ročními obdobími. Budeme sledovat, jak rostou a dospívají, a prozkoumáme jejich přirozené životní prostředí. Ale to není všechno. Díky zvědavé kameře se „snížíme“ na úroveň cvrčků, ptáků i včel. Vychutnáme si skrytý půvab a krásu bujarých květin, které čelí čím dál vážnější hrozbě. Stále více luk se totiž stává obětí rozvoje a intenzifikace zemědělské výroby. Tento přírodovědný film odhaluje, proč je důležité chránit přírodní ráj v našem sousedství. A také proč bychom měli věnovat více pozornosti trávě přímo pod našima nohama.

15. 6. 22.00 – Země medvědů

Medvěd byl odedávna obávaným tvorem, jemuž se lidé klaněli a nazývali ho „otcem“, „dědem“ či „Božím pánem“. Je ale medvěd vždy nebezpečný a je možné se s ním spřátelit? Na letecké základně Orlovka v Rusku se medvěd Mansur, nalezený jako opuštěné mládě, stal nerozlučným přítelem pilota Andreje Ivanova. Před 100 000 lety žil v Eurasii obrovský medvěd jeskynní vážící až 900 kg. V jeskyních se dodnes nacházejí jeho kosterní pozůstatky, mnohdy hned vedle lidských kostí. Tento medvěd byl téměř výlučně býložravý a živil se bylinkami a medem. Antropolog Stanislav Drobyševskij se nicméně domnívá, že k soužití těchto medvědů a lidí dojít nemohlo. Je ale zřejmé, že k tomu, aby se z medvěda stalo nebezpečné zvíře, přispěl jeho po staletí trvající lov, zejména pak používání nových zbraní, nejprve luků a šípů a posléze i stříelných zbraní. Poznejte příběh dávného i současného medvěda.

16. 6. 20.00 – Velcí a malí: Extrémy přírody

Některá zvířata jsou strašlivě velká, jiná směšně malá. Příroda nás nepřestává překvapovat. V Africe žije největší pták a nejvyšší savec: Pštros dvoupřstý je tak ohromný, že nedokáže létat. Žirafa má krk, který se může natáhnout až do délky sedmi metrů. Ale podobné rekordmany najdeme i na Borneu. Deštné pralesy na tomto největším asijském ostrově jsou plné největších tropických stromů. A mezi nimi se potulují nejmenší medvědi, a dokonce i trpasličí sloni. A nechybí ani masožravé rostliny.

Ohromné množství láčkovitých rostlin, které jsou nejen velké, ale také velice důmyslné, protože uzavřely vzájemně prospěšnou dohodu s malinkými mravenci. Ať už jsou velcí nebo malí, každé zvíře i rostlina se může pochlubit vlastními geniálními technikami přežití. Ti nejmenší často spoléhají na to, že v množství je síla. Když spojí síly tisíce termitů, dokážou ubránit svůj domov před mnohonásobně většími útočníky. Ale uvědomili jste si někdy, že pořádně si prohlédnout největší zvíře světa může být stejně těžké jako pozorovat některé z těch nejmenších – to proto, že je nesmírně vzácné a vyskytuje se jenom zřídka. Takový plejtvák obrovský je takřka třicet metrů dlouhý a váží až 170 tun. Jenže ani to není nic v porovnání s největší přirozenou přírodní konstrukcí vytvořenou nepatrnými žijícími organismy: Velkým bariérovým útesem. Seznamte se s obrovskými i miniaturními extrémními přírodou během velkolepé cesty kolem světa.

16. 6. 21.00 – Do divočiny: Mongolsko (Kdo přežije v poušti)

Mongolsko je vnitrozemní stát ukrytý hluboko v srdci východní Asie. Jeho velikost se zhruba vyrovná všem zemím západní a střední Evropy dohromady. Není proto zase až tolik překvapivé, že se na území Mongolska vyskytuje mnoho oblastí s různorodými přírodními podmínkami a velkým množstvím pozoruhodných zvířecích druhů. Vždyť Mongolsko se může chlubit tím, že je domovem 139 druhů savců a 450 druhů ptáků. Pozoruhodně rozmanitá krajina Mongolska, to jsou především stepní vrchoviny, horské hřebeny a pouště. Mongolská step je součástí největší pastviny světa. Divoká zvířata se tady prohánějí po nedotčených, panenských krásách a půvabech státu, jemuž se také přezdívá Země modré oblohy. Tento poutavý přírodovědný seriál obdivuje, oslavuje a přibližuje nespoutanou mongolskou divokost i přírodu.

17. 6. 22.00 – Daman: Mistr přežití

Damani jsou malí, roztomilí a naprosto úžasní. Návštěvníci jihoafrického pobřeží žasnou nad jejich dechberoucími kousky mezi vysokými rozeklanými skalami. Připomínají sice sviště, ale jejich nejbližšími příbuznými jsou ve skutečnosti sloni a kapustňáci. Což je asi nejméně podivná věc, kterou se o nich můžete dozvědět. Damani jsou ohromně společenská. Přestože patří k býložravcům, hledáním potravy stráví pouhou hodinu denně. Mají tedy spoustu volného času na hraní, tulení nebo polehávání. Navíc se můžou pochlubit opravdu neobvyklými anatomickými rysy: duhovky v jejich očích mají schopnost stáhnout se natolik, že damani můžou bez problémů hledět přímo do slunce. Jejich chodidla jsou speciálně přizpůsobená na lezení po skalnatém povrchu. Samci dokonce umí zpívat. Aspoň když se uchází o tlapku své vyvolené. Jsou to v podstatě mírumilovná zvířátka, ale když se ocitají zahrnuta do úzkých, stává se z nich divoká banda.

19. 6. 20.00 – Zvířecí školka

V nekonečném koloběhu života mají všechna zvířata nejdůležitější úkol: zplodit potomka, a zajistit tím přežití svého druhu. Ale protože narozením teprve všechno začíná, aby zajistili zdraví příští generace, musí rodiče prokázat zvlášť velkou vynalézavost. Nebezpečí, se kterými se mláďata od začátku života setkávají, je bezpočet. Naštěstí existuje také stejné množství různých protiopatření. Některé druhy ryb se vyvinuly tak, aby nakladly obrovské množství rychle se vyvíjejících vajíček, a tím se jim podařilo zvýšit míru přežití. Jiné druhy zvířat, jako například orel skalní, věnují plnou pozornost jednomu jedinému mláděti. Tento přírodovědný film přináší dojemný, a zároveň překvapivý pohled do zvířecí školky a odhaduje, že rodiče jsou schopni a ochotni udělat všechno, co je třeba.

22. 6. 22.00 – Vesnice čápů

Malá vesnička Rühstätt s pouhými 200 obyvateli je domovem největší populace čápů bílých v celém Německu. Takřka 40 párů těchto překrásných ptáků se každé léto usídlí na střechách místních domů. Oblíbení čápi a jejich čerstvě vylíhnutí potomci zároveň každoročně přilákají okolo 30 tisíc fanoušků a

příznivců z široka daleka. Obyvatelé odlehlé vesničky dokážou využít „ptačí turismus“ ke svému prospěchu, ale má to i své nevýhody: zástupy návštěvníků blokují cesty, střechy se prohýbají pod tíhou hnízd a fasády domů jsou potřísněné ptačími výkaly. Naštěstí je tady stálý klub přátel čápů, který se společně se schopným starostou dokáže o vše potřebné postarat.

23. 6. 20.00 – Krásy divokých Galapág (V sevření oceánu)

V dálavách Tichého oceánu se ukrývá zvláštní svět, jaký byste marně hledali jinde. Před mnoha milióny let se z vln vynořila nová země, kde se usadila nejpodivuhodnější zvířata na Zemi. Ale to není všechno, na Galapágách se toho ukrývá ještě víc, než je patrné na první pohled. Je to souostroví stvořené nespoutanými silami živlů. Ráj naprosto vydaný napospas divokým mořským proudům. Dochází tady k neustálým přeměnám, díky kterým můžou zdejší obyvatelé přežívat nejen na souši, ale i v okolních vodách. Prohlédněte si zblízka nejslavnější ostrovy světa! Připravte se, že uvidíte Galapágy tak, jak jste je dosud nikdy neviděli, a že vás to pořádně překvapí.

24. 6. 22.00 – Megeti: Život vlčka

Na „střeše Afriky“ žijí poslední vlčci etiopští na světě. Jejich domovem je jedinečné místo, které vybíhá čtyři tisíce metrů do nebes. Slunce se tady rve s dešťovými mraky o převahu, ledové víchry se prohání mezi listy, a když v noci padne mlha, nic nepřipomíná Afriku. Tento snímek je dramatickým příběhem o životě jedné osamělé samice vlčka. Megeti přišla o svou smečku a náhle se o sebe musí postarat sama. Putuje po vrchovině a hledá nový domov. Je pro ni životně důležité najít novou rodinu. Cestou se dostává do neznámých končin, kde žijí pastevci dobytka i jiní vlci. Snaha dostat se do cizí smečky je riskantní, ale vyhlídce lepších lovišť a většího bezpečí se dá jen těžko odolat. Kamera pečlivě sleduje den za dnem, jak se Megeti snaží sblížit s neznámou smečkou. Díky tomu zachycuje jedinečné a vzácné momenty ze života v divočině. Megeti má nakonec úspěch. Jenže když dorazí jistý nezvaný host, tragédie na sebe nenechá dlouho čekat.

25. 6. 20.00 – Zaříkávačka velryb

Týmu pěti kameramanů se během tří měsíců sezóny velryb v zátoce Hervey Bay podařilo vůbec poprvé zaznamenat dosud neznámé chování keporkaků. Blízká setkání natočená v nejvyšším možném rozlišení a tak, jak jste je dosud neměli možnost vidět, vyrážejí dech. Sledujte jedinečné přátelství zaříkávačky velryb Vicki Neville s australskými keporkaky.

25. 6. 21.00 – Guadalquivir: Poklad Andalusie

Masožravec, vegetarián, mrchožrout... Hlavní hrdinkou naší výpravy po březích španělské řeky Guadalquivir, které arabští emíři kdysi říkali Wadi al Kabir (Velká řeka), je jedna liška. Řeku dobře zná. I když asi netuší, že Guadalquivir má délku 650 kilometrů a na konci se vlévá do Atlantského oceánu na místě, kde ve slaných bažinách národního parku Doñana existuje pravý evropský ráj divokého zvířectva. Naše hlavní hrdinka liška žije střídavě sama nebo ve společnosti jiných. Je stejně nenápadná jako kočka a lstivá jako vlk. A co víc, vůbec nerespektuje pravidla hry. Podél říčních břehů dále na jih, kde je o něco bezpečněji, narazíme na mnoho dalších zvířat. Řeka Guadalquivir, která je v obležení vážek, skrývá mnohá tajemství: kdysi tady žili prehistoričtí obři jeseteři, dokud najednou nezmizeli. Slané bažiny Doňany jsou naopak plné švitořících ptáků. Nepřehlédnutelní plameňáci, elegantní ibisové, nachoví pophyriové a kolpíkové se tady shromažďují v obrovských množstvích. Nedaleko číhá pozoruhodný rys iberský, který je nejohroženější kočkovitou šelmou světa. V tomto přírodovědném filmu vyrazíme společně s naší hrdinkou liškou na výpravu ze sněhem pokrytých vrcholů Cazorly až na pobřeží, kde se řeka Guadalquivir snoubí s oceánem.

26. 6. 20.00 – Sokoli: Nejrychlejší práci světa

Sokol stěhovavý je nejrychlejším zvířetem na světě – dokáže letět rychlostí až 320 km/h. Ale co všechno takový rychlostní rekordman potřebuje? Abychom to zjistili, budeme sledovat mladou rodinu sokolů, kteří vyrůstají v centru amerického Chicaga. Připojíme se k renomovanému chovateli ptáků Lloydovi Buckovi. Ten je vyzbrojený nejmodernější technikou a společně s předními vědeckými odborníky na ptáky podrobí své sokoly pečlivým zkouškám. Jako by to nestačilo, uvidíme také, jestli se Lloydovi podaří vycvičit jednoho z mladých sokolů na největší zkoušku rychlosti a vytrvalosti – závod proti olympijskému bruslaři ve Švýcarských Alpách. Nenechte si ujít nevídané experimenty a bezprostřední pohled na nejrychlejší ptáky světa. Budte u toho! Odhalte tajemství sokolů, a hlavně zjistěte, jak je možné, že dokážou tak rychle létat.

26. 6. 21.00 – Velké pláně: Utajená divočina Ameriky

Když se řekne „severoamerická prerie“, většina z nás si představí nekonečnou dlouhou cestu, která se táhne daleko za horizont. Nebo symetrické řady kukuřice, řepky a pšenice rostoucí všude, kam oko dohlédne. Ale hned za hranicí těchto polí leží neznámá, utajená divočina Ameriky. Než se na nich usadili Evropané, Velké planiny se otřásaly pod kopyty obřích stád bizonů a antilop. Bylo to místo, které si tehdy opravdu zasloužilo přezdívku „Serengeti Severní Ameriky“. To je už dávno, a přestože prach nad nimi se dosud úplně neusadil, planinám hrozí velké nebezpečí. Naštěstí i dnes vyvolávají úžas, hlavně díky tomu, že nabízí jiné výhledy i zvuky, a dokonce i špetku naděje. Každoročně se nad planinami rozezní kakofonie ptačího volání, které zní jako zvuk polnice. To když se na řeku Platte v Nebrasce snese půl milionu jeřábů kanadských. Mají namířeno dále na sever a jejich pravidelná migrace je jedním z nejzajímavějších přírodních výjevů světa. Dole na zemi se rodina mrštných lišek snaží najít obživu mezi keři pelyňku, zatímco mezi lány brouzdá vidloroh americký. Takřka tunová býci bizonů do sebe střemhlav vrážejí v souboji o právo na páření a prach nad preriemi se znovu divoce víří. Medvědi grizzly, které odsud lidé vyhnali v 19. století, se opět vracejí. Taková je utajená divočina Ameriky. Jako by se čas na Velkých planinách obrátil a všechno se vracelo do starých dobrých kolejí.

29. 6. 22.00 – Veterinář z Yorkshiru IX (1.díl)

Veterináři z Yorkshiru a ochránci všech zvířat Peter Wright a Julian Norton ochotně a neúnavně pomáhají mazlíčkům všech velikostí. Mezi jejich klienty jsou prasata, ovce i krávy. Ale to není všechno. V deváté řadě oblíbeného seriálu si Peter musí poradit s těžkým případem kocoura Borise, kterého dopravní nehoda připravila o nohu, ještě když byl kotě. Nyní se tragická historie opakuje, jenže Peter si není jistý, jestli to Boris zvládne. Julian má za úkol vykastrovat prase jménem Versace. Jenže tenhle otec mnoha nechtěných selátek není ani trochu ochotný s ním spolupracovat. A co dělat, když k veterinářům dorazí mládě srnce, které nutně potřebuje rentgen, ale mohlo by ho zabít už jen to, že podstoupí takové lékařské vyšetření? Nenechte si ujít tyto ani další napínavé a dojemné příběhy Veterináře z Yorkshiru.

www.prima-zoom.cz – unikátní on-line magazín: základní info, program, aktuality, fotografie, zajímavé články a ještě něco navíc.